

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและในจังหวัดชายแดนใต้” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ให้ความสำคัญกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาภูมิปัญญาเรือกอและที่มีคุณค่าต่อชุมชน ในด้านบุคคลและด้านชุมชน เป็นการศึกษา การถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดองค์ความรู้เหล่านี้ และวิธีการในการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและของปราชญ์ชาวบ้าน (ผู้ถ่ายทอด) โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In Depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการตอบปัญหาการวิจัย ในการสัมภาษณ์เจาะลึกครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอค้นพบที่ผู้วิจัยจะนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งเป็นหัวข้อดังนี้

ตอนที่ 1 ภูมิปัญญาเรือกอและในจังหวัดชายแดนใต้

1. ความสำคัญของภูมิปัญญาเรือกอและในจังหวัดชายแดนใต้
2. ภูมิปัญญาการต่อเรือกอและ
3. ภูมิปัญญาการเขียนลายเรือกอและ

ตอนที่ 2 กระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและในจังหวัดชายแดนใต้

1. ขั้นตอนการสอนของปราชญ์ชาวบ้าน
2. สิ่งที่ได้รับถ่ายทอดได้เรียนรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน

ตอนที่ 3 แนวทางในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาเรือกอและในจังหวัดชายแดนใต้

1. การถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและให้ลูกหลาน เยาวชน คนรุ่นใหม่
2. การส่งเสริมกิจกรรมร่วมกันเพื่อการอนุรักษ์ภูมิปัญญาเรือกอและ
3. การส่งเสริม สนับสนุนภูมิปัญญาเรือกอและจากชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ
4. การรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอและ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และ

รวบรวมข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจ

ตอนที่ 1 ภูมิปัญญาเรือกอและในจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. ความสำคัญของภูมิปัญญาเรือกอและในจังหวัดชายแดนใต้

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ จังหวัดปัตตานี ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่ง अबดุลเลาะ ต่วนกาเดร์ (22 ตุลาคม 2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

“...มีบทบาทสำคัญมาก เรือกอและเป็นมรดกตกทอดมาเป็นเวลานาน ตั้งแต่สมัยผมเด็ก ๆ ก็เห็นเรือกอและมีอยู่ในชุมชนแล้วก็มีคนจากมาเลเซียเข้ามาให้เงิน ทำเรือกอและให้...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...เรือกอและเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดใช้แดนใต้ ถ้าไม่มีเรือกอและ ก็เหมือนมีสิ่งทีขาดหายไป เรือกอและเป็นสื่อกลางที่เชื่อมทุกคนเข้าด้วยกัน ส่วนใหญ่ชาวบ้านที่อยู่ ชายทะเลส่วนมากจะประกอบอาชีพประมง เรือที่ใช้ก็จะเป็นเรือกอและกับเรือท้ายตัด ถ้าเรือกอและไม่เริ่มต้นอนุรักษ์ตอนนี้ อนาคตอาจจะหมด...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...เรือกอและ มีมานานตั้งแต่บรรพบุรุษแล้ว เรือกอและเป็นเครื่องมือทำมาหากินของชาวประมงบ้านเรา แต่ทุกวันนี้เรือกอและมีจำนวนน้อยลง เพราะเดี๋ยวนี้มีเรือไฟเบอร์ ราคาถูกลงกว่าเรือกอและ ในอนาคตคาดว่า เรือกอและอาจมีน้อยลงเนื่องด้วยช่างต่อเรือก็ไม่ค่อยมีแล้ว คนเดี๋ยวนี้อีกไม่ค่อยได้สืบทอดภูมิปัญญานี้ แต่ก็มีเรือกอและจำลอง ที่เรายังจะเห็นได้ตลอด ประกอบก็ไม่ยาก 1 วันก็เสร็จแล้ว เรือมีอิทธิพลต่อชาวประมงอย่างมาก ไม่มีเรือก็ออกหาเงินไม่ได้ แต่ทางตอนใต้บ้านเรานิยมใช้เรือกอและเพราะเป็นเอกลักษณ์ของบ้านเรา เป็นเรือที่มีความสวยงามมีลวดลาย...”

(อามือเยาะ ตือราแม, 22 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...เรือกอและมีความสำคัญอย่างมาก เพราะว่าคนที่ประกอบอาชีพประมงต้องมีเรือไม้ จะได้ออกทะเลไปไกล ๆ เรือไฟเบอร์ไปเร็ว แต่ไปไม่ไกลเพราะว่ามันมีขนาดเล็ก สู้กับคลื่นไม่ได้ เรือกอและมันทนถ้าใช้ดี ๆ ของผมใช้มา 20 ปี 1 ปีแบทาสี 1 ครั้ง อะไรที่เสียแบกซ่อมอย่าปล่อยให้มันหนัก...”

(อาซัน มามะ, 23 ตุลาคม 2562)

และสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...จริง ๆ แล้วเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนราธิวาส อาจจะไม่ใช่ 100 % อาจจะเป็นของจังหวัดปัตตานีด้วย ก็ถือเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดใช้แดนภาคใต้ แล้วก็จะมีการแข่งขันเรือกอและอยู่ประจำทุกปี กิจกรรมแบบนี้ก็เป็นหนึ่งในสิ่งที่เราสามารถช่วยให้นักท่องเที่ยวมาร่วมชมได้ ส่วนของสำนักงานวัฒนธรรมเราใช้เอกลักษณ์ทางด้านลวดลายของเรือกอและเขียนลงในสินค้า...”

(สมมาตร เทพพรหม, 25 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...สำคัญต่อจังหวัดใช้แดนใต้ เชิงการท่องเที่ยวเพราะว่านักท่องเที่ยวพามาเที่ยว จังหวัดชายแดนใต้ ก็จะมาดูเรือกอและ ดูการต่อเรือกอและ ไม่ว่าจะมาเป็นเรือกอและขนาดใหญ่แล้วก็เรือกอและจำลอง ถือเป็นเอกลักษณ์ประจำจังหวัดใช้แดนภาคใต้...”

(นิเชน หะแว, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...มันบ่งบอกถึงประเพณีของพื้นที่ อย่างเช่น ด้านการท่องเที่ยว ลำสุดนักร้อง วงลาบานูน ก็เข้ามาเยี่ยมชมการท่องเที่ยวและในพื้นที่ด้วย เชิญชวนคนภายนอกพื้นที่เข้ามาไม่ใช่คนในพื้นที่อย่างเดียว ในเรื่องของลายบนเรือกอและ มันมีที่มานะ อย่างเช่นลายบนเรือก็นำลวดลายมาจากลายบนมัสยิด ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมในพื้นที่ และที่สำคัญลวดลายบนเรือกอและ ในตำบลปะเสยะวอจะไม่เหมือนกับที่อื่นด้วย...”

(อาบีบ มายุดัน, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...บทบาทสำคัญเชิงอัตลักษณ์ต่อท้องถิ่น เพราะว่าถ้าพูดถึงเรือกอและนี้ จังหวัดใช้แดนใต้ ทั้งจังหวัดปัตตานีและนราธิวาส แต่ถ้าไปจังหวัดสตูล จังหวัดตรัง ก็จะเป็นเรืออีกแบบหนึ่ง ถ้าเป็นเรือกอและนี้ จะมีเฉพาะจังหวัดใช้แดนใต้ บทบาทสำคัญต่อสังคมโอเคเรือกอและนี้ มันเป็นเรื่องหรือพาหนะในการออกไปหาปลาสัตว์ทะเลของชาวบ้าน ซึ่งการถ่ายทอด เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้านชาวประมงในพื้นที่ เป็นอัตลักษณ์ของวิถีชีวิตของเขามันอยู่คู่กัน ถ้าถามว่าไม่มีเรือกอและเขาก็ต้องมีการวิวัฒนาการนำสิ่งที่มาทดแทนตรงนี้ได้ เรือกอและตรงนี้มันก็จะหายไป...”

(ฮาซัน สุหลง, 25 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ถือว่าเรือกอและเป็นเอกลักษณ์ของนราธิวาส และเป็นมาศคอตของตำบลโคกเคียน ไปที่ไหนก็จะเห็นว่าตำบลโคกเคียนจะมีเรือกอและ แล้วก็มีเรือกอและจำลองก็เป็นของฝากเป็นสินค้าโอท็อปของที่นี่ มีเด็กแล้วก็เยาวชนก็มีที่เข้าไปหัดทำเป็นกลุ่ม

การเรียนรู้ เป็นกลุ่มเรือกอและจำลอง โดยให้เยาวชนเข้าไปทำแล้ว
ก็ส่งสินค้าไปขายสร้างรายได้ให้กับเขา...”

(กัลยา เมืองละออง, 25 ตุลาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นความสำคัญของภูมิปัญญาเรือกอและในจังหวัดชายแดนใต้ เรือกอ
และถือเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดชายแดนใต้ร่วมกัน เป็นสื่อกลางที่เชื่อมทุกคนเข้าด้วยกัน เรือกอและ
เป็นมรดกตกทอดตั้งแต่บรรพบุรุษ เป็นเครื่องมือประกอบอาชีพของชาวประมง

2. ภูมิปัญญาการต่อเรือกอและ

2.1 กลุ่มคนที่ว่าจ้างให้ต่อเรือกอและ

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ จังหวัดปัตตานี ตำบล
ศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งสมแอ ดิงเงาะ (21 ตุลาคม 2562)
ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

“...ส่วนใหญ่คนที่มาว่าจ้างเป็นคนปะนาละระ ตะโละกาโปร์
ที่สงขลากี่มี เรือที่นำไปจะเป็นใช้เรือประมง เรือที่แบต่ออยู่ตอนนี้มี
ช่างที่อื่นทำแต่ต่อไม่เสร็จ ก็เอาเรือมาให้แบต่อให้เสร็จ...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ส่วนใหญ่คนที่มาจ้างให้แบต่อเรือ ก็จะเป็นคนในตำบล
ปะเสยะวอ เป็นชาวประมง.แล้วก็มีคนที่ปะนาละระด้วย...”

(อับดุลเลาะ บูละ, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...คนที่มาจ้างส่วนใหญ่เป็นชาวประมง คนที่ตำบลปะนา
ละระ แถวสงขลา ปัตตานีก็มี ส่วนมากเป็นคนชายแดนใต้ที่มีบ้านอยู่
ใกล้ชายทะเล ส่วนนอนที่เอาเรือไปนำเที่ยว มีแต่คนเอาเรือไปใช้
งาน ปกติแล้วเขาจะมาสั่งจะเอาเรือไปออกหาปลา...”

(อัมรัน สาแล, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ผู้ว่าจ้างเป็นชาวประมง เพราะต้องใช้เรือกอและใน
การประกอบอาชีพของเขา..”

(เจ็ม อุมา, 22 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...มีหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มชาวประมงนี้เป็นกลุ่มหลัก กลุ่มที่มาจ้างให้ต่อเอาไปใช้เป็นโรงแรมก็มี ขนาด 2 เมตร 3 เมตร...”

(อาหะมัด สาและ, 23 ตุลาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นกลุ่มคนที่ว่าจ้างให้ต่อเรือและ ส่วนใหญ่เป็นชาวประมงเป็นหลักทั้งในประเทศ คือ จากจังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี บางส่วนจากจังหวัดสงขลา และมีบางส่วนที่มาจากประเทศมาเลเซีย ส่วนใหญ่เป็นคนในจังหวัดชายแดนใต้ที่มีบ้านอยู่ใกล้ชายทะเล

2.2 ขนาดของเรือกอลและที่ได้รับความนิยม

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ จังหวัดปัตตานี ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งเจ็ม อูมา (22 ตุลาคม 2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

ภาพที่ 4.1 ขนาดเรือกอลและของ เจ็ม อูมา

“...ยาว 12 เมตรที่เขานิยมมาจ้างให้แบทำ แต่ละปีต่อได้แค่ 1 ลำ ลำหนึ่งก็ยาวประมาณ 12 เมตร...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ขนาดของเรือไม่แน่นอน แล้วแต่ความต้องการของคนที่เขาจ้างให้ต่อเรือ 1 ปีแบต่อเรือได้สองลำ ขนาด 20 ศอก...”

(อับดุลเลาะ บูละ, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

ภาพที่ 4.2 ขนาดเรือกอลและของ อาหะมัด สาและ

“...ถ้าเป็นเรือท้ายตัดนิยมนิยม 8 เมตร ถ้าเป็นเรือกอลและนิยมนิยม 12 ถึง 18 เมตร. เรือท้ายตัดที่เคยต่อใหญ่สุด 14 เมตร เรือกอลและที่ต่อใหญ่สุดของตำบลศาลาใหม่อยู่ที่หาดนราทัศน์ ใน 1 ปีพูดจริง ๆ ต่อเรือได้ 3 ถึง 4 ลำ ขนาดกลาง ประมาณ 6 ถึง 7 เมตร...”

(อาหะมัด สาและ, 23 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...1 ปีต่อได้ 1 ลำเพราะเรือมันใหญ่ 1 ลำ ต่อประมาณ 10 เดือน เป็นเรือขนาด 22 คอก 1 ปีต่อได้มากที่สุดก็แค่ 2 ลำ...”

(อัมรินทร์ สาแล, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...เรือที่ต่อเดี๋ยวนี้อีก 20 คอก แล้วแต่ก็มี 16 คอก ถ้าจะเยอะสุดก็ขนาด 16 คอก ในปัจจุบันนี้เขาจะนิยมให้เป็นลำใหญ่ ๆ ไปได้ไกล ต่อปีแบบต่อเรือกอลและขนาดเล็กก็ได้ 2 ลำ...”

(สมมาแอ ดิงเงาะ, 21 ตุลาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นขนาดของเรือกอลและที่ได้รับความนิยม เรือท้ายตัดจะนิยมความยาว 8 เมตร ถ้าเป็นเรือกอลและนิยมนิยมความยาว 12 ถึง 18 เมตร ในปัจจุบันจะนิยมใช้เรือลำใหญ่

2.3 การออกแบบรายละเอียดของเรือกอลและ ภาพต้นแบบสำหรับกำหนดสัดส่วนในการต่อเรือกอลและ

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ จังหวัดปัตตานี ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งสมาชิก 21 ตุลาคม 2562 ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

“...ไม่ได้เขียนแบบเรือไว้ แปะใช้ความจำเรือขนาดนี้ใช้ไม้ขนาดนี้ ส่วนนี้ก็นิ้ว ๆ ถ้าเรือใหญ่ก็จะขนาดนี้ก็นิ้ว ๆ เวลาคนจะมาสร้างเรือเขาก็จะมาบอก ขนาดจะเอา 15 คอก ก็จะมาบอกความกว้างด้วยกว้างเท่าไหน 80 นิ้วหรือเจ็ด 75 นิ้ว ประมาณนั้น เวลาคนมาก็มีคิว การต่อเรือกอลและก็จะทำตามคิวไป...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ไม่มีแบบ เวลาจะต่อเรือคนที่มาจ้างก็จะบอกความยาวอย่างเดียว ส่วนตัวเรือแบบจะเป็นคนออกแบบเอง คิดให้เรือออกมาในรูปแบบที่สวยตามความยาวที่เขาบอก ไม่มีแบบแต่คิดออกมาเลย เรือยาวเท่ากันแต่ไม่เท่ากันทุกลำ ขึ้นอยู่ตามขนาดของเรือ แบบต้องคิดรูปแบบให้เรือเสร็จออกมาแล้วต้องสวย เพราะว่ามันไม่เหมือนกันทุกลำ จะต้องคิดสัดส่วนที่เรือกินน้ำหรือส่วนที่เหลื่อมลงไปใต้น้ำ ต้องใช้การกะระยะเอา...”

(อาหะมัด สาและ 23 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ในการต่อเรือแต่ละครั้งไม่ได้ออกแบบไว้ จะใช้สมองและประสบการณ์ ส่วนใหญ่คนที่มาสั่งเขาก็จะไปดูเรือที่มันมีอยู่แล้วในชุมชน ก็จะมาสั่งตามขนาดที่เขาเห็นมา ว่ามีรูปทรงยังไง จะมาสั่งก็สั่งยาวกี่คอก กว้างเท่าไหน กำหนดความสูงด้วย เวลาจะต่อก็จะคิดว่าสัดส่วนเรือเท่านี้ เนื้อไม้หนากี่นิ้ว บางครั้งที่แบบสงสัยแบบก็จะมาวัดเรือของพรรคพวกที่ต่อเรืออยู่...”

(อัมรัน สาแล, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ไม่มีการเขียนแบบไว้ ผู้ว่าจ้างแค่บอกว่าต้องการเรือลำขนาดไหน ที่เหลือแบบจะออกแบบตามความเหมาะสมเอง...”

(เจ็ม อูมา, 22 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ไม่มีแบบที่ใช้ขอรายละเอียดในการต่อเรือ คนมาก็จะบอกว่าความกว้างแคไหน เขาจะกำหนดว่าต้องการยาวขนาดนั้น เช่น กว้าง 2 เมตร ยาว 15 เมตรสูง 1 เมตรครึ่ง...”

(อับดุลเลาะ บูละ, 21 ตุลาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นสัดส่วนในการต่อเรือกอลและ ส่วนใหญ่จะไม่เขียนแบบเรือไว้ แต่ใช้ความจำเป็นหลัก จากประสบการณ์ที่เคยต่อเรือมา

2.4 การหาไม้ที่จะใช้สำหรับการต่อเรือ ความเหมาะสมของไม้สำหรับต่อเรือกอลและ

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ จังหวัดปัตตานี ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งสมათ ดิงเงาะ (21 ตุลาคม 2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

“...ไม้ที่ใช้ก็ไปซื้อจากในตัวเมืองปัตตานี ส่วนใหญ่ที่แบต่อไม้ไซไมในพื้นที่ แบนจะโทรไปสั่งว่าจะใช้ไม้ บอกว่าจะเอายาวกี่เมตร ยาวก็คอก เช่น 20 คอก ไม้ที่ต่อนี้ซื้อจากปัตตานีหมดเลย เรือที่ต่ออยู่ตอนนี้ใช้ไม้ตะเคียนทอง คุณสมบัติก็ทนกว่าไม้ตะเคียนทราย ไม้ชนิดนี้น้ำจะไม่กัด ไม้ผุง่าย...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ไม้ที่ใช้จะต้องสั่ง ซื้อจากชาวบ้านอีกที มันจะมีชุมชนข้าง ๆ ที่ขายไม้ในหมู่บ้าน เป็นชุมชนที่อยู่ติดป่า...”

(อับดุลเลาะ บูละ, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ไม้ที่ใช้ต่อก็มาจากสายบุรี จะสั่งซื้อเป็นแผ่น ๆ เขาจะมาส่งที่โรงเรือเลย จะเอากี่คอกก็ส่งไปเขาก็จะเอามาส่ง ส่วนใหญ่ไม่ต้องใช้ก็ซื้อเลย การคัดเลือกไม้ที่ใช้ก็จะเลือกตรงไม้ที่ไม่มีตราไม้ เวลาไม้ที่มีตราเวลาตัดไม้มันจะหักแล้วก็มีมันไม่ทนด้วย ต้องเป็นไม้ที่มีผิวเรียบทั้งแผ่น ตาเรียกว่า “บูกู” ที่สำคัญไม้มันก็ต้องแก้ด้วย ดูจากสีไม้ทำไม้มันแกสีไม้มันก็จะแดง...”

(อัมรัน สาลแล, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ผู้ว่าจ้างจะซื้อมาเองนำไม้มาให้ช่าง ช่างก็แค่ต่อเรือ...”

(เจ็ม อุมา, 22 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ไม้ที่ใช้ในการต่อเรือ ใช้ไม้ในอำเภอเมืองของตำบลโคกเคียน จะมีตามบ้านของชาวบ้าน ไปซื้อต้นไม้จากชาวบ้าน และเขาก็จ้างเขาให้ไปตัด. เป็นแผ่น ๆ ไม้ที่ซื้อจากต่างจังหวัดต่างอำเภอ ก็มี บางครั้งคนที่จ้างให้แบต่อเรือก็เอาไม้มาให้เหมือนกัน...”

(อาหะมัด สาและ, 23 ตุลาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นการหาไม้ที่จะใช้สำหรับการต่อเรือ จะใช้ทั้งไม้ที่มีอยู่ในชุมชน บางครั้งจะนำไม้จากต่างอำเภอ ต่างจังหวัดมาใช้ต่อเรือบางชิ้นอยู่กับปริมาณไม้ที่มีอยู่ ณ ตอนนั้น การสั่งไม้ก็จะบอกขนาดตามความยาวที่ต้องการ และจำนวนแผ่นที่จะใช้ต่อเรือ

2.5 ชนิดของไม้ที่ใช้ในการต่อเรือกอลและ

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ จังหวัดปัตตานี ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งเจมู อูมา (22 ตุลาคม 2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

ภาพที่ 4.3 ไม้ตะเคียนที่ใช้ในการต่อเรือกอลและของเจมู อูมา

“...ไม้ตะเคียน อายุ 30 ปีขึ้นไป เพราะจะมีความทนสูงกว่าไม้ที่มีอายุน้อย...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

ภาพที่ 4.4 ไม้ตะเคียนที่ใช้ในการต่อเรือกอลและของอาหะมัด สาและ

“...ไม้ที่ใช้เป็นไม้ตะเคียนทราย ไม้ตะเคียนทองนี้เป็นไม้ที่ห้ามตัด เพราะว่ามันอยู่ในป่าสงวน เป็นไม้ที่อยู่บนภูเขา ส่วนไม้ตะเคียนทราย จะอยู่ตามบ้านมีโหนด เพราะว่าต้นตะเคียนทราย มันชอบดินทราย ใช้ไม้ทั้งหมด ยกเว้นปีกกับเปลือกไม้ ที่เหลือก็ตัดเป็นแผ่น ไม้ที่ใช้ส่วนใหญ่อายุประมาณ 20 ปี บางครั้งก็ 50 ปี...”

(อาหะมัด สาและ, 23 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“.....ไม้ที่ใช้ต่อเรือ แปะใช้ไม้ตะเคียน...”

(อับดุลเลาะ บูละ, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ไม้ที่ใช้ต่อทั้งหมดเป็นไม้ตะเคียนบ้าน ตะเคียนมี 2 ตะเคียน คือ ตะเคียนทอง ตะเคียนทราย ความแตกต่างมันก็อยู่ที่ความทนแล้วก็ราคา ถ้าจะให้ดีก็ให้ใช้ไม้ตะเคียนทอง แต่เรือมันก็จะแพงขึ้นไปอีก ส่วนใหญ่ไม้ชิ้นข้างล่างจะเป็นไม้ตะเคียนทองในส่วนที่สัมผัสกับผิวน้ำ แต่ถ้าเป็นไม้ที่ขึ้นมาจนถึงขอบเรือ จะเป็นไม้ตะเคียนทราย ดูได้จากสีของไม้ที่ ไม้ที่ใช้ก็ต้องเป็นไม้เก่า เพราะไม้เก่ามันจะดี แต่ถ้าเป็นไม้ใหม่เวลาถูกแดดมันก็จะป็นรอย มันจะยึดอีกไม่ดี ไม้เก่าเวลาต่อแล้วมันก็จะไม่ยึดหยุนคงตามเดิม...”

(อัมรัน สาแล, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

ภาพที่ 4.5 ไม้ตะเคียนที่ใช้ในการต่อเรือกอลและของสมาแอ ดิงเงาะ

“...ไม่ได้กำหนดว่าจะใช้หน้าไม้กลางซ้ายหรือเปลือกไม้
แบบจะสั่งว่าเอาไม้ก็แผ่น แบนเอาก็แผ่นเขาก็จะมาส่ง ไม้ที่ใช้ก็ต้อง
เป็นต้นใหญ่ ๆ น่าจะ 10 ปีขึ้นไป เป็นไม้เก่า มีทั้งไม้เก่าไม้ใหม่ ถ้า
ไม้ที่เพิ่งตัดมายังเปียกอยู่ก็ต้องเอาไปตากให้แห้งก่อน ประมาณ 3
เดือนถึง 4 เดือนไม้ก็จะใช้ได้แล้ว...”

(สมาแอ ดิงเงาะ, 21 ตุลาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นชนิดของไม้ที่ใช้ในการต่อเรือกอลและ จะเป็นไม้ตะเคียนทั้งหมด ทั้ง
ไม้ตะเคียนทอง และไม้ตะเคียนทราย อายุ 10 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่ไม้ชิ้นข้างล่างจะเป็นไม้ตะเคียนทอง
ส่วนที่สัมผัสกับผิวน้ำ แต่ถ้าเป็นไม้ที่ขึ้นมาจนถึงขอบเรือ จะเป็นไม้ตะเคียนทราย ดูได้จากสีผิวของไม้

2.6 เก็บรักษาไม้ที่จะใช้ในการต่อเรือกอลและ

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ จังหวัดปัตตานี ตำบล
ศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งสมาแอ ดิงเงาะ (21 ตุลาคม 2562)
ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

“...ไม้ที่ได้มาแบบจะมาตั้งไว้ในร่ม สั่งไม้มาได้รับมาก็เอา
มาเก็บไม้ได้เอาไปทำอะไร...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ได้ไม้มาเขาจะเอาไม้มาตาก ประมาณ 6 เดือนหรือเอา
มาเก็บไว้ก่อน จะเก็บไม้จะต้องเป็นชิ้น ๆ เรียงกันอยู่ในร่ม..”

(อับดุลเลาะ บูละ, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ไม้ที่ได้มาก็จะเก็บเรียงกันเป็นแผ่น ๆ ตากแดดก็มีแต่ ส่วนใหญ่จะอยู่ในที่ร่ม เน้นสะดวกที่แบใช้งาน...”

(อัมรินทร์ สาแล, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...เก็บไว้ในที่ร่ม การเก็บไม้ได้มีอะไรมาก โดนแดดโดน ฝนได้ไม่มีผลอะไร...”

(เจ็ม อูมา, 22 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ไม้ที่ได้มา แบก็จะเอาไม้มาตากแดดให้ความร้อน ทำให้ไม้แห้งเร็ว ที่ทำให้ไม้แห้งเวลาที่ทำเรือเอาไม้มาต่อที่ละแผ่น รอยต่อมันจะติดกัน ถ้าไม้มันแห้ง เวลาไม้ถูกน้ำมันจะพองออกมัน จะยิ่งชิดกัน...”

(อาหะมัด สาแล, 23 ตุลาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นเก็บรักษาไม้ที่จะใช้ในการต่อเรือกอลและ จะเก็บไม้ไว้ในร่ม วางเป็น ชั้นบางเรียงเป็นแผ่นต่อกัน และนำไม้ที่ได้มาไปตากแดดให้เนื้อไม้แห้ง ในช่วงหลังจากต่อเรือเสร็จเมื่อนำเรือลงน้ำ แผ่นไม้จะดูดซึมน้ำเข้าไปจะทำให้แผ่นไม้ที่ต่อเรือนั้นชิดกัน ยิ่งทำให้เรือแข็งแรงขึ้น

2.7 การเตรียมไม้ให้พร้อมสำหรับการต่อเรือกอลและ

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ จังหวัดปัตตานี ตำบล ศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งอัมรินทร์ สาแล (21 ตุลาคม (2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

“...เวลาจะต่อเรือ ก็จะก่อไฟแล้วก็เอาไม้ไปผิงไฟตัดตาม ทรงให้มันโค้ง เวลาเผาก็เผาแค่ครึ่งวันบาง วันเดียวบาง...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...มาตากแดดให้แห้ง แล้วนำไม้ไปผิงไฟเพื่อให้ไม้ได้ทรง ตามที่แบต้องการจะต่อเรือ...”

(เจ็ม อูมา, 22 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ไม้ที่ใช้จะต้องให้แห้งเองตามธรรมชาติ ในช่วงต่อเรือก็ จะเอาไม้ผิงไฟโดยการเผา เตรียมใช้ในต่อเรือ...”

(อับดุลเลาะ บูละ, 21 ตุลาคม 2562)

ภาพที่ 4.6 การเตรียมไม้สำหรับการต่อเรือกอกและของสมาแอ ดิงเงาะ

“...ก่อนที่จะต่อเรือ จะเอาไม้ไปผิงไฟ เพราะจะตัดไม้ให้เป็นรูปสี่เหลี่ยม ก่อไฟตรงกลางแล้วก็เอาไม้มาวางตามแนวยาวโดยใช้ความร้อนอ่อน ๆ และตัดไม้ไปเรื่อย ๆ...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ก่อนจะเอาไม้มาต่อเรือ ก็ต้องเอาไม้ไปกบก่อนให้พื้นผิวไม้เรียบ ต้องเอาไม้วัดขนาดเอาไปใส่ในโครงเรือที่เตรียมไว้ วัดว่าลงตัวหรือเปล่า แล้วก็ตัดส่งของไม้ให้มีความโค้งตามทรงเรือ จากนั้นก็นำไปผิงไฟ โดยใช้ความร้อนเพราะต้องการตัดไม้ให้มันงอ เวลาไม่ถูกความร้อนเนื้อไม้มันจะอ่อน สามารถบิดได้ เอารูปทรงไหนก็ค่อยตัดจนกว่าจะได้...”

(อาหะมัด สาและ, 23 ตุลาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นการเตรียมไม้ให้พร้อมสำหรับการต่อเรือกอก ส่วนใหญ่จะนำไม้ไปขัดก่อนให้พื้นผิวเรียบ วัดขนาดทั้งความกว้าง ความยาว ให้ได้ตามที่ต้องการ ในการตัดไม้ให้มีความโค้งตามทรงเรือจะเอาไม้ไปผิงไฟ โดยใช้ความร้อนอ่อน ๆ และตัดไม้ให้ได้ตรงตามที่ต้องการ

2.8 จุดศูนย์ถ่วงของเรือกอกและ

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ จังหวัดปัตตานี ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งสมาแอ ดิงเงาะ (21 ตุลาคม 2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

ภาพที่ 4.7 การวางจุดศูนย์ถ่วงของเรือกอกและของสมาแอ ดิงเงาะ

“...จะรู้จากไม่ว่าไม้ด้านข้างหนากี่นิ้วข้างนี้ 5 นิ้วข้างนี้ 5

นิ้ว มันก็จะไม่เอียงแล้ว ต้องกำหนดไม้แต่ละข้างมันต้องเท่ากัน...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

ภาพที่ 4.8 การวางจุดศูนย์ถ่วงของเรือกอกและของเจ็มู อูมา

“...ตอนต่อเรือจะวัดขนาดไม้ให้เท่ากันในแต่ละฝั่ง...”

(เจ็มู อูมา, 22 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

ภาพที่ 4.9 การวางจุดศูนย์ถ่วงของเรือกอลและของอาหะมัด สาและ

“...ไม้ที่ท้องเรือแต่ละแผ่นจะต้องเท่ากัน ทั้งทางขวาและทางซ้าย ระยะห่างก็ต้องวัดให้เท่ากัน แะจะรู้ว่าไม้ควรจะตัดยังไม้ขนาดเท่าไรกำหนดทรงส่วนท้อง ให้เป็นทรงรีหรือทรงแบน...”

(อาหะมัด สาและ, 23 ตุลาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นจุดศูนย์ถ่วงของเรือกอลและ พบว่า ช่วงต่อเรือจะกำหนดให้ไม้ที่ใช้ต่อนั้นมีขนาดเท่ากันทั้ง 2 ฝั่ง โดยกำหนดขนาดของไม้ที่ใช้ต่อเรือให้เท่ากัน หากไม้ที่ใช้ต่อขึ้นมีขนาดไม่เท่ากันจะทำให้เรือที่ต่อเอียงได้ และกำหนดทรงของเรือในส่วนท้อง ให้เป็นทรงรีหรือทรงแบน

2.9 ปัญหาในการต่อเรือกอลและ

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ จังหวัดปัตตานี ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งสมาแอ ดิงเงาะ (21 ตุลาคม 2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

“...ถ้าฝนตกก็ต่อเรือไม่ได้ ส่วนใหญ่ก็ต่อเรือในช่วงหน้าร้อน ช่วงเดือน มกรา เมษา เรื่องการต่อไม้ต้นนี้ไม่มีปัญหา มันก็มีที่ต่อไม้ต้นเขามาดูก็ไม่ได้มีปัญหาอะไร...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ไม้ที่ใช้ต่อเรือ เวลาเจอไม้ที่มีตาไม้ที่เป็นวงไม้ ได้ไม้มาจะเป็นตำหนิไม่สามารถใช้ต่อเรือได้...”

(อับดุลเลาะ บูละ, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ปัญหาที่เจอบ่อย ๆ ก็เวลาตัดไม้ ไม้มันจะหัก แล้วมันจะแตกเวลาเอาไม้ไปใส่ข้างบนของเรือ ถ้าไม้นั้นเสีย แยกก็ต้องหาไม้อันใหม่มาใส่แทนต้องใช้เวลาอีก...”

(อัมรินทร์ สาแล, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...สภาพอากาศเวลาฝนตก ก็จะต่อเรือไม่ได้เพราะไม่ได้มีโรงเรือนต่อเรือ ไม้ก็มีปัญหาบ้างไม้ไม่พอต่อเรือ เรื่องเวลาไม่มีปัญหา เพราะช่างต่อเรือจะกำหนดวันเองในการต่อเรือจะต้องใช้เวลาพอสมควร...”

(เจ็ม อุมา, 22 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ปัญหาถ้าพูดจริง ๆ ก็สภาพอากาศฝนตก เพราะว่าที่ต่อเรือไม่มีหลังคา มีแค่สแลนที่เอาไว้กันแดด เรื่องของไม้แบไม่บอกว่าเป็นปัญหาเพราะว่าก่อนที่แบจะต่อเรือ แยกก็ต้องเตรียมไว้ให้พร้อมก่อนจะทำอยู่แล้ว เตรียมไว้ก็แผ่น แยกก็ต้องรู้ แบมองว่าไม่เป็นปัญหาเพราะว่าแบก็ต้องเตรียมให้พร้อม แต่สภาพอากาศกำหนดไม่ได้ในช่วงมรสุมมัน ฝนก็ตกติดต่อกันเป็นอาทิตย์...”

(อาหะมัด สาแล, 23 ตุลาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นปัญหาในการต่อเรือกอลและ ส่วนใหญ่จะเป็นสภาพอากาศ และไม้ที่ใช้ต่อเรือมีตาไม้เป็นตำหนิที่เกิดจากธรรมชาติ เมื่อนำมาต่อเรือปล่อยไว้นานจะทำให้ไม้ชื้นเข้าเรือได้ในช่วงตัดไม้หากคำนวณไม้ดีก็จะทำให้ไม้หัก ซึ่งจะส่งผลให้ไม้ชิ้นนั้นใช้การไม่ได้ยังเสียเวลา

2.10 พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในการต่อเรือกอลและ

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ จังหวัดปัตตานี ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งเจ็ม อุมา (22 ตุลาคม 2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

“...ไม่มีพิธีกรรมใด ๆ สำหรับการต่อเรือ เจ้าของเรือผู้ว่าจ้างจะกำหนดวันออกเรือ แต่จะมีการละหมาดฮายัต (ละหมาดขอพร) ก่อนจะเอาเรือลงทะเลด้วย...”

(เจ็ม อุมา, 22 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ไม่มีความเชื่อ ไม่มีพิธีกรรมอะไร ต่อเรือเสร็จจะเอาเรือออกจากอู่ก็แล้วแต่เจ้าของเรือ เขาเป็นคนกำหนด...”

(สมาแอ ดิงเงาะ, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...มีความเชื่อทางศาสนา ก็จะต้องละหมาดฮายัต ขอให้ทำงานให้ราบรื่น ทำงานให้ปลอดภัย แบบขอวันไหนในสัปดาห์แบบเคยทำสำเร็จทำราบรื่นไม่มีปัญหา ใน 7 วันแบก็จะเลือกวันนั้นอยู่ที่ตัวแบว่าขอวันไหน แบบเป็นคนเลือก แบก็ขอที่นับถือทางศาสนา มันขึ้นอยู่กับความสบายใจของแต่ละคน ถ้าต่อเรือเสร็จแล้วเจ้าของเรือเขาจะหาวันเองที่จะเอาเรือ...”

(อาหะมัด สาและ, 23 ตุลาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในการต่อเรือกอลและ บางกรณีนั้นเจ้าของเรือจะมีการละหมาดฮายัต (ละหมาดขอพร) ก่อนจะเอาเรือลงทะเล ส่วนช่างต่อเรือจะอิงตามวันหรือเวลาที่ช่างต่อเรือเคยต่อมา ซึ่งขึ้นอยู่กับความสบายใจของช่างคนดังกล่าว

3. ภูมิปัญญาการเขียนลายเรือกอลและ

3.1 การเตรียมพื้นผิวของเรือกอลและก่อนจะเขียนลาย

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นช่างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ จังหวัดปัตตานี ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งบือราเฮง มะมิง (23 ตุลาคม 2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

“...หน้าที่ของแบมีแค่ลงสีอย่างเดียว ส่วนของการขัดเรือเป็นหน้าที่ของช่างเรือเขาขัดมาเรียบร้อยแล้ว ก่อนที่แบจะวาดลวดลาย แบไม่ได้ลงสีรองพื้นก่อนจะว่าลวดลายเลย แต่ถ้าลงรองพื้นก่อนก็จะดีทำให้สีดูสวยขึ้น...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ต้องขัดเรือให้เรียบร้อยก่อน แต่ช่างต่อเรือจะขัดมาเรียบร้อยแล้ว ก็ลงลาย ลงรองพื้นก่อน ให้ลายที่แบทำดูสวยขึ้น...”

(โรมัยนุน เจะเต๊ะ, 23 ตุลาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นการเตรียมพื้นผิวของเรือกอลและก่อนจะเขียนลาย การขัดพื้นผิวของเรือเป็นหน้าที่ของช่างเรือ ช่างเขียนลายทำแค่ลงสีรองพื้นบนเรือกับเขียนลวดลายต่าง ๆ เท่านั้น โดยลงสีรองพื้นบนเรือและเขียนลวดลาย สีรองพื้นจะทำให้ลายที่เขียนสวยมากขึ้น

3.2 อุปกรณ์ที่ใช้ในการลงสีและเขียนลาย

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ จังหวัดปัตตานี ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งบือราเฮง มะมิง (23 ตุลาคม 2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

ภาพที่ 4.10 สีและพู่กันที่ใช้เขียนลายเรือกอและของบือราเฮง มะมิง

“...หลักๆ มีสี พู่กัน สีที่ใช้เป็นสีน้ำมัน ช่วงนี้เขานิยมใช้สีที่ดี สีน้ำมันจะทนน้ำ ทนแดดอยู่ได้ 7-8 ปี กว่าจาง แปะใช้จะ 6 สี แดง ขาว ดำ เหลือง เขียว น้ำเงินสีที่แบมี้กัมาผสมสีกัน...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

ภาพที่ 4.11 สีและพู่กันที่ใช้เขียนลายเรือกอและของโรมันยูน เจะเต๊ะ

“...หลัก ๆ จะใช้พู่กัน กับขอล็กที่ไว้เขียนเส้น เพื่อให้เส้นเท่ากันทั้งสองฝั่ง สีที่แบใช้ จะเป็นสีน้ำมัน ตราเปิด ตรากึ่ง และ ตรา 704 จะใช้แดง น้ำเงิน เหลือง ขา เขียว ดำ เป็นหลัก...”

(โรมย์นุน เจะเต๊ะ, 23 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

ภาพที่ 4.12 สีและพู่กันที่ใช้เขียนลายเรือกอและของอับดุลเลาะห์ มะดิง

“...สีเป็นเอกลักษณ์ของภูมิปัญญา สีที่ใช้จะเป็นสีน้ำมัน TOA สีน้ำมันมันจะทนกว่าสีอื่น ยี่ห้ออื่น เวลาเรือกอและโดนแดด โดนน้ำ ถ้าเลือกใช้สี ๆ จะทนกว่า อีกอย่างน้ำทะเลมันเป็นกรด เวลาแบเขียนลายจะใช้แม่สี แล้วก็สีขาวกับสีดำ ถ้าบออยากได้สีอื่น ก็ค่อยเอาแม่สีมาผสมกัน...”

(อับดุลเลาะห์ มะดิง, 11 พฤศจิกายน 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการลงสีและเขียนลาย ส่วนใหญ่ช่างเขียนลายจะมีสีพู่กัน และขอล็ก สีที่ใช้เป็นสีน้ำมัน เป็นสีที่สามารถทนน้ำ และทนแดดได้ดี นิยมใช้ สีที่มีความสดใส เช่น สี แดง ขาว ดำ เหลือง เขียว น้ำเงิน

3.3 ภาพหรือลวดลายที่ใช้เขียนลงบนลำเรือ

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ จังหวัดปัตตานี ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งบือราเอง มะมิง (23 ตุลาคม 2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

ภาพที่ 4.13 ภาพและลวดลายที่ใช้เขียนลงบนลำเรือของบ็อราเฮง มะมิง

“...เมื่อก่อนนิยมเขียนลายไทย ตามวรรณคดีไทยหนุมาน นางเงือก เดียวนี้นิยมวาดลวดลายมลายูที่เห็นได้ตามมัสยิด ส่วนของสัตว์ก็เขียนได้ แต่เดี๋ยวนี้เขาไม่นิยมกันแล้ว แต่ก็มีอยู่บ้าง เช่นนก ปลา สัตว์ที่อยู่ในท้องทะเลเป็นส่วนใหญ่ จะเขียนดอกไม้ ใบไม้ เช่น ดอกกุหลาบ ดอกชบา ส่วนใบไม้ก็ออกแบบเองไม่ได้กำหนดว่าต้องวาดใบอะไร ตัวหนังสือแล้วแต่เจ้าของเรือสั่งมาว่าให้เขียนอะไร ส่วนใหญ่แล้วจะเขียนชื่อของเจ้าของเรือ กับชื่อเรือ...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

ภาพที่ 4.14 ภาพและลวดลายที่ใช้เขียนลงบนลำเรือของโรมันยูน เจะเต๊ะ

“...ลวดลายทางเจ้าของเรือจะกำหนดมา ว่าอยากได้ลายอะไร เป็นพวกสัตว์ก็มี แต่ถ้าดอกไม้ ใบไม้ แยกจะออกแบบเองตามความเหมาะสม ตามจินตนาการของแบ ส่วนใหญ่แล้วจะนิยมเขียนลายมลายู เมื่อก่อนจะใช้ลายในวรรณคดีไทย เดียวนี้นิยมลายที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น ลายตามมัสยิด ข้อความที่เขียนก็จะเป็นชื่อเจ้าของเรือ แล้วก็ขึ้นอยู่กับเจ้าของเรือสั่งทำ...”

(โรมย์นุน เจ๊ะเต๊ะ, 23 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

ภาพที่ 4.15 ภาพและลวดลายที่ใช้เขียนลงบนลำเรือของอับดุลเลาะห์ มะดิง

“.....ลายนี้ถ้าในเรื่องของประวัติ ลายจะมีรายวัฒนธรรมในยุคแรก ๆ เป็นลายไทยก่อนมาหลัง ๆ เป็นลายมลายู ลายชวาแบบคิดว่ามันจะต้องเกิดจากลายไทยก่อน ลายชวาจะเป็นลวดลายดอกไม้จากผ้าถุงผู้หญิง ผ้าถุงมุสลิมของอินโด ก็เลยนำลายของดอกไม้มาใส่ลงบนเรือ สมัยก่อนจะมีวงเก๋าวังกรือเซะ เป็นศิลปะของมุสลิม ลายก็ดูจากประตูวัง ก็เลยเอามาใส่ในเรือกอลและ...”

(อับดุลเลาะห์ มะดิง, 11 พฤศจิกายน 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นภาพหรือลวดลายที่ใช้เขียนลงบนลำเรือ ในอดีตนิยมเขียนลายไทย ตามวรรณคดี แต่ปัจจุบันนิยมเขียนลวดลายแบบมลายู เขียนลายพันธุ์ไม้ เช่น ดอกไม้ ใบไม้ เช่น ดอกกุหลาบ ดอกชบา เขียนสัตว์ แต่ที่ไม่นิยมคือการเขียนลายสัตว์มองว่าเรือเป็นเครื่องมือทำมาหากิน จะนิยมเขียนสัตว์ทะเล ส่วนข้อความที่เขียนจะนิยมเป็นชื่อเจ้าของเรือกับชื่อเรือ

3.4 การคิดค้นลวดลายใหม่ของช่างเขียนลาย

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ จังหวัดปัตตานี ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งบือราเฮง มะมิง (23 ตุลาคม 2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

ภาพที่ 4.16 การเขียนลวดลายของบือราเฮง มะมิง

“...การเขียนลวดลายแต่ละลำ ลายจะไม่เหมือนกัน เกิดจากคิดค้นลวดลายใหม่ ๆ อยู่ตลอด ไม่มีการเขียนแบบลงบนกระดาษก่อน อาจจะช้าหน่อย ตอนเขียนจะต้องคิดไปด้วย...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

ภาพที่ 4.17 การเขียนลวดลายของรอมัยนุน เจ๊ะเต๊ะ

“...ลายเรือแต่ละลำก็จะคิดลายใหม่ ไม่เหมือนกันมีแบบใหม่ ๆ ตลอด ก็ยังมีที่เหมือน เช่น ในส่วนของใบ แต่ส่วนใหญ่แล้วจะจินตนาการลายใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลาระหว่างเขียนลาย...”

(โรมัยนุน เจะเต๊ะ, 23 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

ภาพที่ 4.18 การเขียนลวดลายของอับดุลเลาะห์ มะดิง

“...การเขียนลายจะบ่งบอกให้ถึงเรื่องราว มีละคร ที่แบเขียนลงไป คนที่จะเขียนลายต้องคิดเรื่องพวกนี้ด้วย จะพยายามหาโจทย์ เหมือนอันนี้แบจะออกแบบให้มัน 3 ตัว กับมังกรพันกันต่อสู้อัน แล้วก็จะเขียนโลโก้พวกแมนยู โลโก้ลิเวอร์พูล มาใส่ในเรือ ในสมัยก่อนเขาไม่เขียน โลโก้ที่เขียนลงบนเรือก้อและก็จะสื่อให้เห็นว่าเจ้าของเรือชื่นชอบอะไร ขึ้นอยู่กับความต้องการของเขา ชื่อที่เขียนก็จะเป็นพวกละครดั่ง ๆ เช่น ศิลาณี คมแฝก ชื่อที่เป็นละคร เรือแต่ละลำจะมีชื่อจะได้เรียกง่าย เพราะเดี๋ยวนี้มันจะมีทะเบียนของเรือ พอมีทะเบียนก็จะมีชื่อ เรือก้อและสมัยนี้จะมีทะเบียน มีหมายเลข 9 ตัว กรมเจ้าท่ากับประมงเขาจะต้องจดทะเบียนเพราะเป็นเรื่องของการค้ามนุษย์ในสมัยก่อน...”

(อับดุลเลาะห์ มะดิง, 11 พฤศจิกายน 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นการคิดค้นลวดลายใหม่ของช่างเขียนลาย การเขียนลวดลายแต่ละลำ ลายจะไม่เหมือนกัน เกิดจากคิดค้นลวดลายใหม่ ๆ อยู่ตลอด เกิดจากจินตนาการระหว่างเขียน บางกรณีช่างที่เขียนลายจะกำหนดให้ลายที่เขียนนั้น เป็นเรื่องราวที่สืบเนื่องกันด้วย

3.5 ความสำคัญของภูมิปัญญาเชิงช่าง

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ จังหวัดปัตตานี ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งบือราเฮง มะมิง (23 ตุลาคม 2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

ภาพที่ 4.19 ลวดลายเรือของบือราเฮง มะมิง

“...เรือมีความสำคัญกับชุมชนเรา มีเรือจึงจำเป็นในการประกอบอาชีพ เรือกอและเป็นเรือประมงที่มีมาตั้งแต่ดั้งเดิมแล้ว แต่คิดว่าต้องอนุรักษ์เรือกอและให้คงอยู่กับชุมชนเราต่อไป...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

ภาพที่ 4.20 ลวดลายเรือของบือราเฮง มะมิง

“...เรือกอลและไม่ใช่ว่าใครก็สามารถทำได้ ต้องมีความรู้ในด้านนั้น ๆ ไม่ว่าจะต่อเรือ เขียนลาย ล้วนแล้วต้องมีความรู้ประสบการณ์ ซึ่งปัจจุบันที่มีไม่กี่คนแล้ว ที่สามารถต่อเรือและเขียนลายได้ที่มียู่ ต่อไปแบบคิดว่าคงไม่มีใครทำได้แล้ว...”

(โรมัยนุน เจะเต๊ะ, 23 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

ภาพที่ 4.21 สวดลายเรือของอับดุลเลาะห์ มะดิง

“...ที่แแบ กกลับเข้ามาอยู่ในชุมชนนี้ ในหมู่บ้านนี้ เพราะการเขียนลายแแบให้ความสำคัญ เหมือนลายเรือกอลและนี้ แแบเห็นตั้งแต่เด็ก ๆ ช่างเขียนลายไม่ค่อย มีส่วนมากจะเป็นช่างต่อเรือ แแบคิดว่าถ้ามีช่างต่อเรือ ก็ต้องมีช่างเขียนลายอยู่คู่กัน ถ้ามีช่างต่อเรือไม่มีช่างเขียนลาย ก็จะไปติดต่อกับพื้นที่อื่น จากปัตตานี บางครั้งช่างที่โน้นก็จะไม่ว่าง ก็ต้องรอไปอีก ที่สำคัญเลยเวลาช่างต่อเรือจะฉลุลายส่วนหัวเรือ ต้องหาช่างที่เป็นคนเขียนลาย มาวาดให้ก่อนที่จะฉลุ มันจำเป็นที่จะต้องอยู่คู่กัน...”

(อับดุลเลาะห์ มะดิง, 11 พฤศจิกายน 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นความสำคัญของภูมิปัญญาเชิงช่าง พบว่า ภูมิปัญญาของเรือกอลและทุกคนไม่สามารถทำได้ ต้องเป็นคนมีความรู้ในด้านนั้น ๆ ล้วนแล้วต้องมีความรู้ประสบการณ์ และอยากให้ทุกคนช่วยกันอนุรักษ์ภูมิปัญญาเหล่านี้ไม่ให้หายไป

ตอนที่ 2 กระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและในจังหวัดชายแดนใต้

1. ขั้นตอนการสอนของปราชญ์ชาวบ้าน

1.1 การแบ่งปัน และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอและ

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ จังหวัดปัตตานี ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งสมาชิก 21 ตุลาคม 2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

“...ไม่มีไม่เคยสอน เด็ก ๆ ก็มีลูกแต่ไม่สนใจ เขาไม่สนใจ เขาไปทำงานที่มาเลเซีย อยากจะสอนแต่เขาก็ไม่เอา ถ้ามีคนสนใจ เขาก็ยินดีที่จะสอนอยากเรียนรู้ก็เข้ามา ที่แปดต่อเรือได้ก็ได้สืบทอดมาจากพ่อตา ถ้าเป็นคนในครอบครัวอยู่แล้ว ก็จะซึมซับไปเองไม่ต้องสอนด้วยสภาพสังคมที่อยู่ทุกวัน...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...แบ ทำก่อนทำให้เขาดู เขาเห็นเขาก็ทำตาม เวลาเจาะลูกทรายเขาก็จะถาม ว่าทำถูกหรือว่าทำผิด ถ้าสอนนี้เขาจะนึกภาพไม่ออก ไม่เท่าปฏิบัติ แบจะทำให้ดูเขาสอนได้ 1 ปี...”

(อับดุลเลาะ บูละ, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...เวลามีนักศึกษามาก็จะบอกว่าทำยังไง ส่วนคนในครอบครัวไม่มีเวลา โรงเรียนปิดลูกก็ไม่มาช่วยอยู่ที่บ้าน ถ้าหมดรุ่นแบก็ไม่มีแล้วคนที่จะมาทำต่อ...”

(อัมรินทร์ สาแล, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...แบก็ถ่ายทอดให้กับลูก เคยสอนให้กับคนที่สนใจที่มาเรียนรู้ที่บ้าน บางครั้งช่างด้วยกันที่ยังไม่ค่อยมีความรู้ในด้านนี้ ก็จะเขามาถามแบที่นี้เหมือนกัน เวลาสงสัย...”

(เจ็มู อูมา, 22 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ตอนนี้ยังไม่มีคนที่จะมาเรียนรู้ เดี่ยวนี้ไม่มีคนสนใจในเรื่องนี้แล้วไม่เหมือนตอนแบ ที่ใฝ่หาความรู้ตามไปดูทุกที่ที่มีคนเขียนลาย เด็กเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยมีใครมาสนใจ...”

(บือราเฮง มะมิง, 23 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

ภาพที่ 4.22 การต่อเรือของอาหะมัด สาและ

“...ก็สอนให้ลูกเป็นปกติ ทุกวันเป็นปกติ ให้ลูกปฏิบัติไปเลยไม่ได้สอน ทำไปด้วยกัน เรียนรู้ไปด้วยกัน ซึมซับไปด้วยกัน ถ้าเป็นคนอื่นที่ไม่ใช่คนในตระกูล ไม่ใช่คนในครอบครัว แต่ก็ยินดีที่จะสอนจะถ่ายทอดให้คนอื่นรับรู้เหมือนกัน เพราะว่าตอนนี้ก็มีแค่ลูกคนเดียวที่เรียนรู้อยู่กับแแบ เพราะว่าเด็กสมัยนี้ไม่ค่อยสนใจ เด็กที่มาต้องอดทน การเรียนรู้มันใช้เวลาเป็นปี ถึงจะแยกไปทำเองได้ แต่ต้องมาเรียนกับแแบให้ผ่านก่อนถึงจะทำแบบนั้นได้...”

(อาหะมัด สาและ, 23 ตุลาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นการแบ่งปัน และถ่ายโอนความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอและ ส่วนใหญ่จะได้ได้สอนให้กับให้จริงจัง เพราะไม่มีใครเข้ามาเรียนรู้เพื่อไปยึดเป็นอาชีพ แต่มีแนะนำให้กับคนที่แวะเวียนเข้ามาทั้งเด็ก เยาวชน และนักศึกษา ซึ่งมีความยินดีที่จะสอนให้กับคนที่อยากเรียนรู้ ส่วนปราชญ์ชาวบ้านบางส่วนก็ได้สอนและแบ่งปันความรู้ที่มีให้กับลูกได้เรียนรู้ โดยการปฏิบัติด้วยกัน เรียนรู้ไปด้วยกัน จะค่อย ๆ ซึมซับความรู้ที่สอนนั้นไป

1.2 ขั้นตอนในการส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอและให้ผู้รับการถ่ายทอด

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ จังหวัดปัตตานี ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งสมาชิก 21 ตุลาคม 2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

“...ถ้าจะให้แสบสอน ก็เข้ามาช่วยกัน ก็เริ่มต้นด้วยการยก
ไม้ยกอะไรก่อน...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ก็จะบอกตามขั้นตอนที่แสบต่อตั้งแต่แรก เริ่มต้นจาก
กระดุกงูก่อน เรียงลำดับไปจนต่อเรือเสร็จ...”

(อัมรินทร์ สาแล, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ให้ลูกดูแสบทำ แสบทำอะไรให้ลูกได้ลอง ได้ลงมือทำสิ่ง
นั้นด้วย ตามไปพร้อม ๆ กัน ทำให้ดูและให้ลูกทำไปด้วย...”

(เจ็ม อุมา, 22 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

ภาพที่ 4.23 สาทิตการเขียนลายเบื้องต้นของปือราเฮง มะมิง

“...เขียนลายไปก่อน ลองวาดบนกระดาษก่อนเป็นอันดับ
แรก พอเขียนได้ลองวาดบนเรือเป็นลำดับ แต่ขั้นแรกต้องลงพื้น
ที่มาติดตามดูการเขียนลายกับแสบก่อน...”

(ปือราเฮง มะมิง, 23 ตุลาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นขั้นตอนในการส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอกและให้ผู้รับการ
ถ่ายทอด พบว่า จะบอกตามขั้นตอนที่ต่อเรือตั้งแต่แรก เริ่มต้นจากกระดุกงูก่อน เรียงลำดับไปจนต่อ
เรือเสร็จ โดยการลงมือทำสิ่งนั้นด้วยทำตามไปพร้อมกัน ทำให้ดูและให้ทำตามไปด้วย

1.3 สิ่งสำคัญ ที่ทำให้ขั้นตอนในการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและประสบความสำเร็จ

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยวอ จังหวัดปัตตานี ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งสมเอา ดิงเงาะ (21 ตุลาคม 2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

“...ถ้าไม่มีความรู้พื้นฐาน ถ้าจะมาเรียนมันจะไม่ค่อยได้ มันจะต้องอยู่กับการต่อเรือตลอดเวลา จะต้องตั้งใจ แบทต่อเรือ จะต้องต่อให้เสร็จเพราะว่าถูกว่าจ้างมา แต่คนที่เข้ามาเรียนรู้ไม่ได้ ถูกบังคับ อีกอย่างมันเป็นอาชีพที่จะต้องทำ...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ความใส่ใจ ความสนใจที่อยากทำจริง ๆ และต้องขยัน มันเพียรอยู่กับมันตลอด...”

(เจ็มู อูมา, 22 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ความรัก รักในการที่จะเขียนรักที่จะอยู่กับสิ่งนั้น ๆ อยู่ตลอด เมื่อมีใจรักแล้วอะไร ๆ ก็จะไม่ยาก อยู่กับมันตลอดขยันเขียนไม่นานก็จะทำได้...”

(ปือราเฮง มะมิง] 23 ตุลาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นสิ่งสำคัญ ที่ทำให้การถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและประสบความสำเร็จ ต้องมีความใส่ใจ ความสนใจที่อยากทำต้องขยัน และต้องมีความรู้พื้นฐานควบคู่ไป

1.4 การจัดเก็บความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอและของปราชญ์ชาวบ้าน

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยวอ จังหวัดปัตตานี ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งสมเอา ดิงเงาะ (21 ตุลาคม 2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

“...ทุกขั้นตอนที่ใช้ในการต่อเรือไม่มีการจด แบทจะใช้หลักความจำอย่างเดียว ตอนเข้ามาสั่งว่าเอาเรือตามขนาดนั้น แบทก็คิดใช้ไม้อะไรก็แผ่น ๆ ก็นี่ว มันเกิดจากประสบการณ์และความชำนาญ ไม่ต้องมีสูตรว่าเรือขนาดนี้ ใช้ไม้กี่ชิ้นก็ทำไปตามขนาดที่แบทต้องการ บางทีก็ใช้เยอะบางทีก็ใช้น้อยอยู่ที่ขนาดของไม้...”

(สมเอา ดิงเงาะ, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ความรู้ที่มีอยู่แถมไม่ได้จดบันทึกไว้ แบนจะใช้หลัก
ความจำบันทึกไว้ในสมองของแบน...”

(อัมรินทร์ สาแล, 21 ตุลาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นการจัดเก็บความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอและของปราชญ์ชาวบ้าน
ทุกขั้นตอนที่ใช้ในการต่อเรือไม่มีการจดบันทึก จะใช้หลักความจำที่สั่งสมมาจากประสบการณ์

2. สิ่งที่ได้รับจากการถ่ายทอดได้เรียนรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน

2.1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดของปราชญ์ชาวบ้าน

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และ
ตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งขอลาฮุดดีน สาแลและ (25 ตุลาคม 2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

ภาพที่ 4.24 ความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดของฮอลาฮุดดีน สาแลและ

“...ได้เรียนรู้การต่อเรือจากพ่อมาประมาณ 3 ปีมาแล้ว
ตั้งแต่จบ ปวช.3 ก็มาช่วยพ่อต่อเรือเลย เห็นพ่อทำก็สนใจเพราะว่า
เราเห็นพ่อทำอยู่ตลอดตั้งแต่เราเด็กอยู่ พ่อสอนเรื่องต่อเรือตั้งแต่
กระดุกง โดยการดูเรือให้รูปทรงเรือมันเข้าทรง เวลาเรือเสร็จต้อง
ให้เรือสะอาด เก็บรายละเอียดของเรือทั้งลำ เป็นความปราณีต...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ความรู้ที่ได้จากพ่อก็ความรู้ทั้งหมดเลย เริ่มต้นจาก
กระดุกงจนเสร็จเลย แบนก็รู้ว่าขนาดของกระดุก มีความยาวเท่าไร
ความโค้งของมันต้องให้เท่ากันทั้งหัวและส่วนท้ายต้องเท่ากัน ใน

ส่วนของกราบเรือด้านข้างก็ต้องเท่ากัน ในการต่อเรือแบบไม่ได้วางแบบที่เป็นพิมพ์เขียวไว้สำหรับการต่อเรือ ถ้าแบบคิดแบบนี้มันจะไม่เหมือนกัน เพราะว่าแต่ละรอบมันจะไม่เหมือนกัน สร้างแล้วมันจะออกมาไม่เหมือนกัน เพราะว่าไม้มันมีแกมมีอ่อน ถ้าเราสร้างด้วยไม้ แกมมันออกมาก็จะสวย ถ้าไม่อ่อนไม่ได้นานไม้มันก็จะแตก...”

(มายูกี อูมา, 25 ตุลาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นองค์ความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดของปราชญ์ชาวบ้าน ความรู้ที่ได้รับขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่เข้าไปเรียนรู้ คือถ้าเรียนรู้นานแล้วจะมีความรู้หลายอย่าง ตั้งแต่การขึ้นโครงสร้างเรือ ความยาว รูปทรงของเรือ สัดส่วนของไม้ชิ้นนั้น ๆ ที่ใช้ในการต่อเรือไปจนถึงต่อเรือ

2.2 การแสดงความต้องการในการรับการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากปราชญ์ชาวบ้าน

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งขอลาหยุดดิน สาและ (25 ตุลาคม 2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

ภาพที่ 4.25 ความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดของขอลาหยุดดิน สาและ

“.....ตอนเริ่มแรกก็เป็นลูกมือพ่อ เขาต้องการให้เราหยิบไรก็จะบอก เพราะตอนนั้นเรายังทำไม่ได้ แต่พอโตขึ้นก็ไม่ได้บอกว่าอยากจะทำให้เป็นเหมือนพ่อ มันจำเป็นที่ต้องเข้าไปช่วยพ่อทำงานน้อง ๆ ก็ยังเด็กกัน ทำอะไรไม่ได้...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ระหว่างการที่พ่อสอนเราก็มีพูดคุยกับพ่อถ้าพ่อทำไม่ได้แล้วเค้าจะช่วยพ่อคิดแนะนำว่าน่าจะทำแบบนี้มันน่าจะสวย เพราะเค้าจะฟังเราแล้วก็ทำตามที่เราแนะนำเป็นการ แลกเปลี่ยนความคิดกับพ่อ เราก็คิดแบบนี้บางครั้งเราก็มีความคิดที่ตรงกันกับพ่อ พยายามทำทุกขั้นตอนไม่ให้เรือเกิดความเสียหาย...”

(มายูกิ อูมา, 25 ตุลาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นการแสดงความต้องการในการรับการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากปราชญ์ชาวบ้าน ไม่ได้แสดงความต้องการที่จะเข้าไปเรียนรู้อย่างชัดเจน เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างพ่อลูก ความจำเป็นที่ต้องเข้าไปช่วยพ่อเป็นผู้ช่วยในการต่อเรือ ช่วงที่ได้ทำจะมีการพูดคุยและแลกเปลี่ยนกัน

2.3 ขั้นตอนที่เกิดขึ้นจากการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอลและ

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งมายูกิ อูมา (25 ตุลาคม 2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

“...การสอนของพ่อเราเค้าก็จะสั่งให้เราทำบางครั้งก็จะทำให้เราดูนิดหน่อยเราดูเสร็จเราจำและเราก็จะทำตามที่พ่อ ทำให้เราดู บางครั้งเราเห็นพ่อเราทำเราคิดว่าเราน่าจะทำได้เราก็อำเลยไม่ต้องรอให้พ่อเรามาสอน พอเราทำเสร็จเค้าก็จะมาดูว่าเราทำได้ไหมเหมือนเป็นการช่วยตรวจว่าสิ่งที่เราทำไปมันถูกหรือเปล่า ตอนเราอายุประมาณ 28 ที่ช่วยพ่อทำก็มีส่วนที่ต้องแก้พ่อก็จะมาช่วยเราแก้แต่มาตอนนี้เราอายุ 44 ปีแล้วต่างคนก็ต่างทำไม่มีที่พ่อก็จะมาแก้งานที่เราทำไปเหมือนเมื่อก่อน เพราะว่าเมื่อก่อนเราเพิ่งทำ 10 กว่าปีแล้วถึงจะทำได้ ถือว่านานมากเพราะว่างานมันค่อนข้างละเอียดเพราะว่ามันไม่มีแบบใช้สมองอย่างเดียวใช้ความคิดอย่างเดียวทำยังไงไม่ให้เสียหายเพราะว่าเค้าก็จ้างเรามาแล้วถ้าเกิดมันเสียก็ต้องหาไม้ใหม่ ถ้าเกิดความเสียหายเค้าก็ไม่มีเงินคุณจ้างเราที่จะไปซื้อไม้มาให้ใหม่เราก็คงต้องทำให้มันมีคุณภาพที่สุด เพราะว่าไม้หนึ่งแผ่นมันก็ราคาสูง เราพยายามที่จะไม่ให้มันเสียเลย...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

ภาพที่ 4.26 ความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดของซอลาสูดติน สาและ

“...พอเราเริ่มทำได้ พ่อจะสั่งให้ทำชิ้นเล็ก ๆ ก่อน เช่น การกบไม้ ที่พ่อจะเอาไปต่อเรือเพราะมันง่าย แต่เราก็ต้องกบให้ไม้ มีนเรียบและเท่ากัน เริ่มแรกเราก็จำมาจากที่พ่อทำอยู่ประจำ มันไม่ได้ยาก เพราะเป็นแค่คนช่วยพ่ออย่างไม่ได้ต่อจริง ๆ พึ่งช่วยพ่อ ช่วงหลัง ๆ นี้เอง...”

(ซอลาสูดติน สาและ 25 ตุลาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นจากการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและ มีการสอนให้ทำ ทำให้ดูเป็นตัวอย่าง ผู้รับการถ่ายทอดก็จะทำตามสิ่งที่เห็นซึมซับจากกิจกรรมประจำวันที่ได้ช่วยต่อเรือ บางครั้งในช่วงที่ต่อเรือผู้รับการถ่ายทอดจะจดจำสิ่งที่เห็น จากนั้นก็จะทำตามภายหลัง ถ้าไม่มั่นใจจะให้ช่วยตรวจว่าสิ่งที่ได้ทำไปนั้นถูกหรือไม่

ส่วนที่ 3 แนวทางในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาเรือกอและในจังหวัดชายแดนใต้

1. การถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและให้ลูกหลาน และเยาวชน คนรุ่นใหม่

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ จังหวัดปัตตานี ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งอับดุลรอเซ อาแว (23 ตุลาคม 2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

“...ช่างต่อเรือกับผู้รับจะต้องไปด้วยกัน อยากให้เป็นคนรุ่นใหม่ เพราะว่าถ้าคนรุ่นใหม่ไม่สนใจ ต่อไปก็จะมีหมดไป คุณสมบัติที่สำคัญ ก็จะต้องอยากเรียน อดทน ต้องมีความตั้งใจ...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...การต่อเรือเป็นสิ่งที่ไม่ง่ายเลย คนที่จะมารับความรู้ในการต่อเรือ ต้องมีใจรักเป็นอย่างมาก และต้องอยู่กับมันเป็นประจำ แม้แต่คนภายในชุมชนก็ยากที่จะซึมซับความรู้นั้น ยิ่งคนภายนอกก็ยิ่งยาก คนที่จะทำได้คงต้องเป็นลูกหลานของช่างต่อเรือ ช่างเขียนลาย ต้องรักและชอบในการต่อเรือด้วย ดูพ่อทำ ช่วยพ่อทำ ฝึกนาน ๆ เก็บเกี่ยวประสบการณ์จากพ่อ ก็จะทำให้ได้ดี แต่ก็ยังต้องใช้เวลาหลายปีพอสมควร...”

(อาหมือเยาะ ดือราแม, 22 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...คุณสมบัติของผู้รับการถ่ายทอดมันอยู่ที่ความขยัน กับความสนใจมากกว่า แต่คนเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยสนใจแล้ว เพราะอาชีพอื่นมันสบายกว่า เด็กวัยรุ่นไม่ค่อยสนใจ การศึกษาก็ไม่ค่อยสนใจ คนที่จะมาเรียนต้องมีความอดทนความสนใจ...”

(อาซัน มามะ, 23 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ขอแค่มีความสนใจ ก็ให้ไปเรียนรู้ไม่ว่าใครก็ได้ แต่ส่วนมากคนที่มาทำนี่ยอมแพ้ซะก่อน วัยรุ่นเดี๋ยวนี้เขาไม่ทำกันแล้ว ต้องมีความชอบก่อน ช่วงอายุนี้อแล้วแต่ไม่กำหนด ของเจ้มี ลูกอยู่ 4 คนสนใจแค่คนเดียว...”

(เซ็น อาลี, 22 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ แต่คนที่จะซึมซับอย่างลึกซึ้งต้องเป็นคนที่มีใจรัก เช่น การทำเรือกอและจำลอง ในตอนนี้แบเลาะ คนที่ทำเรือกอและจำลองในชุมชน ไม่ว่าจะมีความรู้ของเด็กแคไหน เด็กแครู้จักแต่ไม่ซึมซับสิ่งที่เรียนรู้ไป แต่จะมีแค่ลูกของแบเลาะเอง คนนี้เขาจะซึมซับมาตั้งแต่เด็ก อีกอย่างจะต้องมาจากใจ คุณสมบัติของผู้รับที่เหมาะสมก็จะมาจากคนในครอบครัว คนภายนอกก็สามารถเรียนรู้ได้ แต่เขาต้องมีความรักและความสนใจ บางคนมีพรสวรรค์ก็สามารถเรียนรู้ได้เร็ว และควรที่จะเปิดกว้างให้คนมาเรียนรู้...”

(อาบีบ มายุดัน, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...เป็นคนให้ความสำคัญจะเข้ามาอนุรักษ์ตรงนี้ มาสืบสานภูมิปัญญาตรงนี้ไว้ ต่อไปข้างหน้าเราต้องให้ความสำคัญลูกหลานได้หัดเรียนรู้ อบรม.เราเป็นศูนย์กลางก็ให้ส่งเสริมในอาชีพตรงนี้ เพราะว่าเรามีงบประมาณที่จะช่วยเหลือ เราก้ส่งเสริมให้ชาวบ้านเขียนลายพื้นลาย ต่อเรือ อบรม.ก็ตั้งงบประมาณไว้สำหรับส่งเสริมอาชีพเรื่องของการต่อเรือกอและกับการเขียนลายเรือกอและ เราก้สามารถสนับสนุนได้...”

(กานดา ขอนเอียด, 22 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...คือการต่อเรือกอและนี่มันเป็นศาสตร์เฉพาะ คนที่จะรับตรงนี้ต้องคลุกคลีมาตั้งแต่เด็ก ๆ เพราะว่าถ้าอยู่ ๆ แล้วเราจะไปรับ โดยที่เป็นการเรียนรู้หรือว่าสอบถามข้อมูลไม่มีการฝึกปฏิบัติ ไม่มีการลงทำไม่เคยสั่งสมประสบการณ์ คือจะทำให้ตีเท่าเจ็มไม่ได้ คือมันจะต้องเริ่มตั้งแต่เด็ก ก็จะมีเรื่องของทักษะ เพราะว่าต้องใช้ทักษะมันเป็นเรื่องละเอียดอ่อนเรื่องไม่อย่างเดียวนี่ก็ต้องศึกษา ไม่ใช่ว่าไม้ทัว ๆ ไปจะมาทำเรือกอและได้ มันจะมีไม้เฉพาะ เป็นไม้ตะเคียนที่ทนต่อน้ำเบา เฉพาะเรื่องไม้นี้ก็ต่อรู้ นี้จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การเรือกอ...”

(ฮาซัน สุหลง, 25 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...คุณสมบัติของผู้รับจะต้องมีความชอบ มีใจรักจริง ๆ ไม่อย่างนั้นทำไม่ได้ เพราะว่าพี่เคยไปดูที่เวลาเขาต่อเรือทาสีตัวเรือ กอและ จะต้องเป็นคนสุขุม ต้องเป็นคนใจเย็น ถ้าเป็นคนใจร้อนจะทำไม่ได้ เพราะกว่าจะออกมาแต่ละลวดลายมันจะยาก ถ้าลงสีผิดก็จะผิดหมดเลย ก็ต้องเริ่มใหม่มันจะยากตรงนี้ ตอนนี้นักเขียนลายก็หายาก เพราะว่าไม่ค่อยจะมีใครทำกัน เขาลงสีน้ำมันตอนลงพอลงเสร็จมันจะต้องเป๊ะเลย ตอนนี้ได้ก็ว่ายรุ่นก็ไม่ค่อยจะมี ส่วนใหญ่จะเป็นคนที่อายุเยอะแล้ว...”

(กัลยา เมืองละออง, 25 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...คุณสมบัติของผู้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและ จะต้องเป็นคนที่สนใจก่อน บางคนเป็นลูกหลานเขาก็ไม่สนใจ เราก็รู้สึกเสียดาย คนอื่นบางคนเขาก็ห่วยวิชา จริง ๆ แล้วถ้าเป็นคนที่ถูกอยู่กับพ่อก็จะโอเค อย่างตัวผู้ใหญ่บ้านที่บ้านทอน พ่อเขาทำลูก เขาจะเข้ามาช่วยคนที่เรียนรู้อย่างนี้ สุดท้ายเขาก็จะรับช่วงต่ออยู่แล้ว แต่ที่นี้ต่อไปสังคมรุ่นใหม่จะเปลี่ยนบริบท ส่วนหนึ่งก็ต้องเข้าใจและยอมรับ หากเรียนรู้ได้แต่เด็กเป็นวิถีชีวิตแบบนี้ก็เป็นการอนุรักษ์ การถ่ายทอดให้คนนอกเขาก็มาแค่ชั่วคราวช่วยยาม ส่วนใหญ่ถ้าแบบนี้เรียนเสร็จก็ไป เท่ากับว่าวิชาที่เขาถ่ายทอดสูญเปล่าหรือบางคนที่เขาสอนใครแล้วด้วยความรู้สึก ๆ ของเขา ก็หวังที่จะให้เขามาสืบทอดมา ทำต่อซึ่งบางคนฝึกลูกศิษย์มาหลายคนเขาก็ไปทำให้ตัวครูภูมิปัญญาหมดกำลังใจที่จะสอนต่อ อย่างน้อยถ้าเป็นลูก ๆ เป็นคนสนิท อย่างน้อยก็อยู่ใกล้หูใกล้ตา ก็จะทำให้เขารู้สึกอุ่นใจอย่างน้อยภูมิปัญญาของเขาจะไม่หายไปไหน...”

(สมมาตร เทพพรหม, 25 ตุลาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและให้ลูกหลาน และเยาวชน คนรุ่นใหม่ ต้องมีความชอบ มีใจรักจะต้องอยากเรียน อดทน และต้องมีความตั้งใจ คุณสมบัติของผู้รับที่เหมาะสมจะมาจากคนในครอบครัว คนภายนอกก็สามารถเรียนรู้ได้ แต่ต้องมีความรักและความสนใจ บางคนมีพรสวรรค์จะสามารถเรียนรู้ได้เร็ว และควรจะต้องเปิดกว้างให้คนมาเรียนรู้ คนที่จะทำได้คงต้องเป็นลูกหลานของช่างต้องรักและชอบ เก็บเกี่ยวประสบการณ์แต่จะต้องใช้เวลาหลายปี

2. การส่งเสริมกิจกรรมร่วมกันเพื่อการอนุรักษ์ภูมิปัญญาเรือกอและ

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ จังหวัดปัตตานี ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งนิเชน หะแว (21 ตุลาคม 2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

“...อยากจะให้หน่วยงานจัดสรรงบมา โดยนำเยาวชนเข้ามาศึกษาเป็นการต่อยอดเป็นการจัดทำโครงการให้เด็กเข้ามาศึกษาในขั้นตอนของการต่อเรือ...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...เงินทุน โดยให้รัฐบาลเข้ามาส่งเสริมให้คนสนใจ โดยนำปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้สอน...”

(เซ็น อาลี, 22 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ในขั้นตอนของงบประมาณ อบต.ไพรวัน เราสามารถสนับสนุนได้เลย ถ้าเรามีวิทยากรเข้ามาให้ความรู้ เราสามารถสนับสนุนได้เราใส่ในแผนเข้าไป ในแผนของตำบล หลักจากนั้นเรามาตั้งบัญญัติการส่งเสริมอาชีพการต่อเรือกอและ มีงบประมาณค่าวิทยากร ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ค่าไม้ หรือค่าต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทางอบต.สามารถสนับสนุนตรงนี้ได้...”

(กานดา ขอนเอียด, 22 ตุลาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นการส่งเสริมกิจกรรมร่วมกัน เพื่อการอนุรักษ์ภูมิปัญญาเรือกอและ ควรจัดเป็นโครงการให้เยาวชนได้ศึกษา โดยนำงบประมาณหรือเงินสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ โดยใช้วิทยากรจากชุมชน คือ ปราชญ์ชาวบ้านในการให้ความรู้กับผู้เข้าร่วมโครงการ

3. การส่งเสริม สนับสนุนภูมิปัญญาเรือกอและจากชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ จังหวัดปัตตานี ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งอับดุลเลาะ ต่วนกาเดร์ (22 ตุลาคม 2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

“...ถ้าเจ้าหน้าที่สนับสนุนก็ดี ให้เข้าชุมชนมาดูแลเรื่องการสร้างเรือกอและ เรื่องของสถานที่เดี๋ยวนี้ส่วนมากเขาจะไม่มีที่ทำไม่รู้จะไปต่อที่ไหน...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ตอนนี้หน่วยงานภาครัฐ ไม่ค่อยเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมภูมิปัญญาเรือกอและ อยากให้หน่วยงานรัฐให้ความสำคัญและส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาเรือกอและนี้ไว้...”

(อามือเ้ายะ ดือราแม, 22 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ถ้าเป็นไปได้ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลก็เข้ามาส่งเสริมกลุ่มเยาวชน เริ่มจากเรือกอและจำลอง เพราะเรือกอและจำลองก็รายได้ดีเหมือนกัน แต่ว่าเด็กสนใจหน่วยงานก็ยินดีเข้ามาช่วยอยู่แล้ว มันอยู่ที่บุคคลมากกว่า องค์กรพร้อมที่จะสนับสนุน...”

(อาซัน มามะ, 23 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ให้สร้างพิพิธภัณฑ์ เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ ทำเรือกอและที่สร้างเสร็จแล้ว มาจัดแสดงเป็นศูนย์การเรียนรู้ เพราะคนที่ทำในส่วนตัวเอง เขาไม่มีกำลังไม่มีความสามารถ...”

(อาบีบ มายุดัน, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...จริง ๆ แล้วทุกหน่วยงานก็ต้องร่วมมือกันบูรณาการร่วมกัน อย่างเช่นสำนักงานวัฒนธรรม อาจจะได้รับผิดชอบในส่วนของการถ่ายทอดภูมิปัญญาที่เป็นเรื่องราว ส่วนที่เป็นการท่องเที่ยวก็ต้องรับผิดชอบในส่วนของการพานักท่องเที่ยวในการโปรโมทประชาสัมพันธ์ ในเรื่องของการไปคูเรือกอและตั้งแต่จุดเริ่มต้นมีความเป็นไปได้เป็นมาอย่างไร ตั้งแต่เริ่มทำเรือ ต่อเรือ เริ่มวาดลายจนกระทั่งการนำเรือลงทะเล แล้วก็ต่อยอดไปอีกก็คือการนำเรือออกไปหาปลาหาทรัพยากรในทะเล ควรจะเริ่มตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุดที่ปลายทางของวิถีชีวิตของชาวประมง ก็จะทำให้นักท่องเที่ยวซึมซับมีความรู้สึกผูกพัน...”

(สมมาตร เทพพรหม, 25 ตุลาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นการส่งเสริม สนับสนุนภูมิปัญญาเรือกอและจากชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ ทุกหน่วยงานก็ต้องร่วมมือกันบูรณาการร่วมกัน รับผิดชอบในส่วนของการพานักท่องเที่ยวในการโปรโมท ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมให้เยาวชนเข้ามาศึกษา และสร้างพิพิธภัณฑ์เป็นศูนย์เรียนรู้

4. การรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอและ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และรวบรวมข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจ

จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นข้างต้น ในพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ จังหวัดปัตตานี ตำบลศาลาใหม่ จังหวัดนราธิวาส และตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส ซึ่งอับดุลรอเซะ อาแว (23 ตุลาคม 2562) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ ดังนี้

“...ในการรวบรวม อยากจะให้เข้ามา เป็นหลักสูตรการสอนไม่ให้เอกลักษณ์ของพื้นที่หายไป ควรจะเริ่มต้นสอนภายในพื้นที่ก่อน...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ควรมีการรวบรวมภูมิปัญญาเรือกอและ ถ้ารวบรวมได้ ก็ดีถ้ามีคนที่จะทำ จะทำเป็นวิดีโอหรือเขียนหนังสือก็นักยาก...”

(อับดุลเลาะ ต่วนกาเดร์, 22 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ต่อให้รวบรวมองค์ความรู้ทำเป็นหนังสือ คนที่อ่านก็ไม่สามารถต่อเรือได้ เพราะมันยากแต่เห็นด้วยอยากให้มีการรวบรวมองค์ความรู้ เพื่อให้ได้อ่านได้รู้วิธีการขั้นตอนการต่อเรือถึง แม้จะต่อเป็นลำเรือไม่ได้ แต่ก็ยังรู้วิธีการต่อเรือกอและบ้าง...”

(อาหมือเยาะ ตือราแม, 22 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ควรมีเอกสารของเรือกอและ มีเอกสารเป็นเล่มเผื่อมีคนเข้ามาเขาจะมาดูขั้นตอนการต่อเรือ ก็สามารถที่จะเปิดดูได้ว่าที่มาที่ไปของเรือกอและนี่เป็นยังไง...”

(นิเชน ทะแหว, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...อยากให้มาทำสื่อเป็นวิธีการต่อเรือวิธีการเขียนลาย...”

(เซ็น อาลี, 22 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ควรอย่างยิ่ง โดยจัดทำเป็นศูนย์การเรียนรู้ แทนที่จะรวบรวมเป็นเอกสาร ควรนำผลิตภัณฑ์ของเขาไปออกบูชหรือทำกิจกรรมภายนอกพื้นที่ด้วย...”

(อาบีบ มายุดัน, 21 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...เราน่าจะมีคล้าย ๆ พิพิธภัณฑ์ หรือว่าอาจจะเป็น ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ศูนย์การเรียนรู้ อย่างน้อยก็มีเรือกอและ การ จัดนิทรรศการวัฒนธรรมท้องถิ่น มีประวัติเรือกอและ บอกว่าเรือ กอและเป็นยังไง มีขั้นตอนการทำยังไงบ้าง มีรูปแบบการพันสาย ยังไงบ้าง ในระดับอบต.คนก็สามารถเข้ามาดูมาเยี่ยมชมได้ ...”

(กานดา ขอนเอียด, 22 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...ควรที่จะมีการรวบรวม เป็นไปได้ควรทำเป็นขั้นตอน หรือวิธีในการสร้าง อย่างชัดเจนให้มันละเอียดทุก ๆ ขั้นตอน เพราะว่าภูมิปัญญาแต่ละพื้นที่ก็จะไม่เหมือนกัน อย่างของเจ็มนี่ ก็ มีเอกลักษณ์ในการต่อ เขาจะเริ่มสร้างฐานในการต่อเรือยังไง ใน พื้นที่บ้านทอนก็จะแตกต่างออกไปอีก ปัดตานี่นี่ก็อีกแบบหนึ่ง ความชำนาญของช่างก็จะแตกต่างกัน...”

(ฮาซัน สุหลง, 25 ตุลาคม 2562)

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่ให้ความเห็นว่า

“...จริง ๆ ในชุมชนเขาก็มีศูนย์เรียนรู้ของเขาอยู่แล้ว ใน ตัวของสำนักงานวัฒนธรรม ทำได้เพียงแค่จัดนิทรรศการหมุนเวียน บริเวณด้านบนของสำนักงานวัฒนธรรมที่เป็นพิพิธภัณฑ์เมือง นราธิวาส ทางสำนักงานจัดทำเป็นนิทรรศการหมุนเวียนประมาณ 3 เดือนเปลี่ยนหนึ่งครั้ง ซึ่งก่อนหน้านี้ก็ได้จัดทำนิทรรศการการ หมุนเวียนของเรือกอและจำลองไปแล้ว ตอนนี้อย่างสำนักงานก็ได้มี การรวบรวมข้อมูลของเรือกอและไว้บางส่วนแล้ว ส่วนหนึ่งคือเป็น เอกสาร เกี่ยวกับขั้นตอนของการต่อเรือเป็นรูปเล่ม ส่วนหนึ่งก็ เสนอไปที่กรมส่งเสริมวัฒนธรรม เพื่อที่จะยกระดับให้เรือกอและ ให้ได้รับการยอมรับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทย...”

(สมมาตร เทพพรหม, 25 ตุลาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นการรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอและ เพื่อเป็น แหล่งเรียนรู้และรวบรวมข้อมูลแก่ผู้สนใจ ควรจัดเป็นหลักสูตรการเริ่มต้นสอนภายในพื้นที่ และสร้าง พิพิธภัณฑ์หรือศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ประวัติความเป็นมาของเรือกอและ ขั้นตอนการทำเรือกอและ และ การจัดนิทรรศการวัฒนธรรมท้องถิ่น